

NR 4 26 april 2006

FINLANDS

SYNSKADADE

Kommunikations-
strategi för
synskadade beaktar
finlandssvenskar

Fällande dom
i diskrimineringsmål

Läs om Ingvald
Sandström
– han vet hur
man använder
händerna!

FINLANDS SYNSKADADE

FINLANDS SYNSKADADE

är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med tio nummer per år i storstil, punktskrift och i elektronisk version, se www.fss.fi/fs.html. På kassett utkommer tidningen integrerad i tidningen Medlemsbandet. Du kan också beställa tidningen som e-postbilaga. 2006 är tidningens 95:e årgång och den omfattar tio nummer. Nummer fem 2006 utkommer den 24 maj, manusstopp den 2 maj och nummer sex får du den 21 juni, manusstopp den 30 maj.

Utgivare

Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf
Nylandsgatan 25 A 6, 00120 Helsingfors
Tfn växel 09-6962 300

Chefredaktör

Sergius Colliander
tfn 09-6962 3017, fax 680 2064
e-post: sergius.colliander@fss.fi

Meddelanden mottas av chefredaktören

Betalda annonser mottas dessutom av
Hans Åhman, tfn 0500 604679, e-post
tuvi@sci.fi

Prenumerationer och adressändringar

Susanna Antell, tfn 09-6962 3026, e-post
susanna.antell@fss.fi

Redaktionen ansvarar inte för insänt, ej
beställt material.

Skribenternas åsikter sammanfaller inte
nödvändigtvis med FSS ståndpunkt.

Det är fritt att använda material ur tidningen,
men vänligen ange källan.

Pärmbild: Ingvald Sandström är en vete-
ran inom FSS. Han var med och grundade
organisationen i maj 1946. – Foto Peter
Stolpe.

INNEHÅLL NR 4 2006

Ledaren av Sergius Colliander	
Nog med skuggboxning!	3
Kommunikationssamhället tillgängligt för syn- skadade av Karl-Oscar Skogster.....	4
Med siktet inställt på synskadades rörlighet av Kenneth Ekholm	5
Jämlikhet för nordbor med funktionshinder	7
Funktionshindrade kvinnor – aktiva aktörer.	7
Seppo Lamminniemi fick företagarpriis	8
Fin uppslutning kring FSS 60 år	9
Fällande dom, Sergius Colliander.....	10
Första svenska dvd-filmen med syntolkning	12
En veteran som vet hur man använder sina händer – Peter Stolpe intervjuar	13
Projektet finlandssvensk talsyntes sköts fram	15
FSS vinterläger med Ann-Sofi Rosendahl: – Sol i hjärta, sol i sinne'	16
– Lägrets Grand Old Lady	18
"FSS kommer jag aldrig att glömma" ...	19

MEDDELANDEN

Nordiskt ungdomsläger	9
Dags att ansöka om semesterbidrag	9
Diskussionsforum för synskadade	12
Bokens och rosens dag	15
Daganpassningskurs i Väst- och Östnyland	20
FSS idrottsmästerskap och bocciaturnering	20
Punktskriftskurs för nybörjare i Borgå med omnejd	20
Punktskriftsinstruktörsutbildning planeras för hösten.....	21
Må bra -seminarium.....	21
Sommarkurs för synskadade.....	21
Meddelanden från distrikten.....	22

Bakpärmen: Synskadades elektroniska
informationsservice

Nog med skuggboxning!

Sergius Colliander

För att personer med funktionshinder i realiteten ska ha lika möjligheter som människor i allmänhet är det framför allt två saker som behövs: för det första att man i all planering beaktar att det bland brukarna kan finnas personer med funktionshinder och för det andra att samhället i vissa situationer ska tillhandahålla stöd som gör att man når så lika utgångsläge som möjligt. Dessutom är det viktigt att det breder ut sig en attityd som innebär acceptans av olikhet.

Formellt är situationen i mångt och mycket positiv. Stadganden och strategier som gäller både fysisk miljö och kommunikation har i allt större utsträckning utformats med tanke på universella lösningar. I princip garanterar grundlagen ickediskriminering vilket är en kraftfull markering som efter hand får allt större genomslag i lägre lagstiftning.

Det arbete som pågår som bäst med att sammanföra stadgandena om samhällets stödformer för personer med funktionshinder i en gemensam lag syftar till klarare strukturering. Också det kan utfalla väl.

Men det finns en mörk sida i sammanhanget som den enskilda stödbehövande personen verkar att ohjälpligt måsta konfronteras med. När en enskild gör anspråk på sina rättigheter till stöd är det långt ifrån säkert att de beviljas. Möjligheterna för det allmänna att kringgå sina förpliktelser verkar att vara i det närmaste outtömliga.

Handikapporganisationernas insatser går i allt högre grad till att försvara medlemmarnas legitima krav gentemot myndigheternas ansvarsflykt. Under de senaste åren har också allt fler fall behandlats i förvaltningsdomstolarna och Högsta förvaltningsdomstolen. Ofta får kommunerna en tillrättavisning. Men inte ens det hjälper alla gånger.

Man hänvisar till knappa resurser och till att tjänsterna beviljas enligt behovsprövning. Det skulle kännas naturligt att utgå från att behovsprövningen avser den sökandes behov. Men ofta verkar det som om det gällde att se efter om det inte finns något annat behov som kunde gå före den sökandes ...

Ännu under riksdagens vårsession avser regeringen att avge historiens första handikappolitiska redogörelse. Här belyser man bakgrund och nuläge samt stakar upp strategier och mål för framtiden.

Nu när vi står inför en genomgripande kommunreform som av allt att döma utmynnar i större enheter och dessutom får en ny handikapplag och därutöver dras med de ovan beskrivna olägenheterna behöver vi en övergripande statlig myndighet som effektivt kan försvara funktionshindrades rättigheter. Vi behöver en handikappombudsman med tillräckliga resurser och befogenheter. Då kan personer med funktionshinder känna större tillförsikt om jämlik behandling och lika möjligheter. Vi har fått nog av skuggboxning!

Kommunikationssamhället tillgängligt för synskadade

Karl-Oscar Skogster

Synskadades Centralförbund har tagit fram en strategi för uppnåendet av kommunikationssamhällets tillgänglighet för synskadade. Det innehållsrika dokumentet tar bland annat upp informationens tillgänglighet i fråga om orientering i trafiken, varuinformation, nummerupplysning, läsning av beslut och andra handlingar, TV-programmens, litteraturens och dagstidningarnas tillgänglighet samt kommunikation via e-post och textmeddelanden.

Man beskriver nuläget, målsättningar och medel för att nå de uppställda målen. Tidsperspektivet ligger på 3–5 år. Strategin kan rätt använd utgöra ett värdefullt instrument i organisationernas påverkansarbete. Glädjande nog har strategimakarna även kommit ihåg att nämna den finlandssvenska aspekten i sammanhanget. Man efterlyser samarbete mellan alla berörda parter för uppnåendet av målen.

Den här utsträckta handen borde FSS inte nonchalera. På finlandssvenskt håll har vi ju nämligen halkat ordentligt efter i utvecklingen vad gäller till exempel utbudet av tillgängliga dagstidningar i elektronisk form.

Ett välkommet förslag som strategin bjuder på är skapandet av en gemensam webbportal för allt informationsmaterial skräddarsytt i elektronisk form för synskadade. Via en sådan portal kunde man lätt hitta och ladda ner till exempel böcker och tidningar på önskat språk och i anpassat format.

Konkreta mål

Antalet datoranvändare växer snabbt. Ett problem är fortfarande ofta det att många webbplatser inte är tillgängliga för synskadade datoranvändare. Rätt utformade tjänster på nätet kan öka möjligheterna till delaktighet och jämlikhet för synskadade. Idealet är att nya tjänster ända från början planeras så de blir tillgängliga. Råd och tips om hur webbplatser görs tillgängliga ger bland annat Synskadades Centralförbund på sina hemsidor (www.nkl.fi).

I det följande några exempel på de talrika mål som ingår i strategin:

- För att kunna ladda ner talböcker och -tidningar i digital form behöver brukarna få tillgång till bredbandsförbindelser till förmånligt pris. Här efterlyser man subventionering från samhällets sida.

- Alla de som meddelat att de önskar få dokument som till exempel kundbrev och information från myndigheter i elektronisk form bör bli bönhörda. Synskadade som har tillgång till dator med hjälpmedel kan självständigt läsa sin elektroniska post och söka information på nätet. Informationen får dock inte enbart publiceras i PDF-format, utan måste alltid också finnas tillgänglig även i HTML- eller XML-version. Text- och multimediameddelanden bör kunna fås förmedlade via e-posten.

- För erhållande av information om telefonnummer bör synskadade kunna ringa num-

merupplysningen antingen gratis eller för lokalsamtalstaxa. Även nummersökningen på nätet måste göras tillgänglig.

– Bank- och andra självbetjäningsautomater måste förses med anpassade tekniska lösningar såsom talfunktion, möjlighet till individuellt anpassad fontstorlek och kontrast samt taktilt markerade tangenter med goda färgkontraster.

– Uppläsning av textremsan bör vara införd på alla inhemska digitala TV-kanaler när de analoga sändningarna upphör i augusti

2007. Likaså bör syntolkning av nya inhemska filmer och dokumentärprogram som sänds över digitalkanalerna bli verklighet. TV-textens storlek och kontrast skall även kunna justeras individuellt på samtliga digitala kanaler.

Strategin tar också upp bruket av de mera traditionella medierna d v s ljudinspelningar, punktskrift och storstil. Viktigt är att synsvaga som meddelat sig vilja få informationen från synskadeorganisationer och myndigheter i storstil faktiskt blir hörsammade. Det samma gäller punktskriftsanvändare.

Med siktet på synskadades rörlighet

Kenneth Ekholm

Europeiska blindunionens tillgänglighetskommission leds av **Peter Brass** från Tyskland. Under den finns tre arbetsgrupper, en som behandlar frågor om förflyttning och trafik, en för kultur, information och fritid och en för teknologi. Kommissionen sammankommer två gånger per år på olika orter i Europa. Senast samlades kommissionen och arbetsgrupperna på Fuglesangscentret i Fredericia i Danmark den 23–26 februari. Nästa år i april kommer sammanträdet att äga rum i Helsingfors.

I det gemensamma arbetet för att förbättra synskadades situation inom EU används kontakter till Europeiska handikappforum EDF och till EU-kommissionen. I arbetsgrupperna utbyts erfarenheter om den nationella situationen i respektive land. På så sätt

Peter Brass från Tyskland leder EBU:s tillgänglighetskommission. – Foto Annika Forsman

sammanförs de framgångar och olika lösningar som respektive land har arbetat fram. Informationen om bra lösningar går vidare via EBU och EDF som utför påverkansarbete gentemot EU-beslutsfattarna.

Som exempel kan nämnas den internationella flygtrafiken. Här har man fått till stånd gemensamma regler för bättre ledsagarservice för synskadade på de europeiska flygplatserna och ombord på flygen. Ett annat exempel som är under arbete för tillfället är att få ett intereuropeiskt rabattsystem inom järnvägs- trafiken. Dessutom diskuteras och är under bearbetning ett intereuropeiskt synskadekort som skulle berättiga till de nationella synskaderabatterna i respektive land.

Europeiska blindunionen är organisatoriskt uppbyggd så att det finns en styrelse och 14

kommissioner och ett antal arbetsgrupper. Alla europeiska länder har representation i någon kommission och i någon arbetsgrupp. Finland representeras för tillfället i kvinnoarbetsgruppen (**Gunilla Löfman**) och i tillgänglighetskommissionen och dess arbetsgrupp för förflyttning och trafik (**Kenneth Ekholm**). Finländsk representation finns dessutom i kommissionen för EU-samarbete (**Timo Kuoppala**).

Europeiska blindunionen EBU arbetar för synskadade inom EU och övriga europeiska länder. Världsbildunionen WBU är motsvarande världsomfattande organisation som har hela världens synskadade som målgrupp. I Norden har synskadeorganisationerna en samarbetskommitté NSK som befrämjar synskadades sak på det nordiska planet.

Här är en del av arbetsgruppen för förflyttning och trafik under ett sammanträde. I mitten arbetsgruppens ordförande Jill Allen-King från Storbritannien, t v hennes landsman Peter Wilkins och t h Kurt Nielsen från Danmark. – Foto Annika Forsman

”Jämlikhet för nordbor med funktionshinder”

Ett nytt Nordiskt Handikappolitiskt Råd för perioden 2006–2008 är utsett av de nordiska samarbetsministrarna.

Ivar Kristiansen är ledamot i Stortinget (H) i Norge och det nya Rådets ordförande 2006: ”Nordiska Handikappolitiska Rådet vill säkra att jämlikhet för nordbor med funktionshinder sätts högt på den nordiska dagordningen. I höstas fick Nordiska ministerrådet för första gången en överordnad policy på handikappområdet. Den säger att handikappolitiska aspekter ska genomsyra och synas i hela ministerrådets verksamhet.

Det förpliktar och det är nu dags att gå från ord till handling. I det sammanhanget kommer Nordiska Handikappolitiska Rådet att vara pådrivande.”

Bland Rådets 19 medlemmar finns såväl politiker som representanter för handikapprörelsen och olika fackdepartement. Finland representeras av riksdagsledamot **Ulla Anttila** (grön), **Pekka Tuominen**, som företräder Handikappforum, och **Irja Vesanen-Nikitin** från Kommunikationsministeriet. – Läs mer om handikapparbete inom Norden på www.nsh.se.

Funktionshindrade kvinnor – aktiva aktörer

Fanny

På internationella kvinnodagen den 8 mars offentliggjordes i Riksdagshuset ”Lilla parlamentet” ett målprogram kallat Jag är en kvinna (OlenNainen). Programmet har utarbetats enligt det initiativ som fick sin början på ett seminarium för funktionshindrade kvinnor, Naiset näkyviksi kaikilla areenoilla den 28 oktober 2003.

Programmet betonar att en funktionshindrad kvinna skall betraktas som en aktiv individ och inte som ett objekt som skall vårdas. Enligt målprogrammet ska en funktionshindrad kvinna ha rätt till information, vägledning och stöd för att klara av vardagens aktiviteter. Hon ska erbjudas information

om tjänster och stödåtgärder samt ha en tillräcklig inkomst som möjliggör ett självständigt liv. Kvinnan ska ha rätt till personlig integritet samt rätt till familj och föräldraskap. Vid skilsmässa får ett funktionshinder hos modern inte vara en orsak till att hon fräntas vårdnaden av barnen.

I arbetsgruppen har suttit representanter för olika handikapporganisationer. Varje organisation har sedan inom sig haft separata arbetsgrupper.

Inbjudna gäster hälsades välkomna av socialrådgivare **Pirkko Justander** från Invalidförbundet. Hon talade senare också kring ämnet att vara kvinna och om kvinnors

nätverk. Före det hade **Sari Talja** glatt oss med sång till eget ackompanjement.

Riksdagsledamot **Outi Ojala** berörde de demokratiska rättigheterna som tillhör alla. Hon lovade i sin tur presentera programmet för den frivilliga handikapparbetsgruppen inom riksdagen.

Före den allmänna diskussionen berättade

Eeva Simons om sin vardag som ung handikappad tvåbarnsmamma. Eeva är medlem i dansgruppen Rajaton.

Arbetsgruppens medlemmar är värda ett stort tack för sitt arbete och tidpunkten för offentliggörandet var den bästa tänkbara – den internationella kvinnodagen.

Seppo Lamminniemi fick företagarpriis

Översättning Mari Jensen

Synskadades Centraförbund delar vartannat år ut ett företagarpriis till en synskadad företagare. Med priset vill förbundet uppmärksamma en fram-

gångsrik företagare samt uppmuntra nya och nyligen startade företag att fortsätta.

I Finland finns det uppskattningsvis 800 synskadade företagare eller yrkesutövare.

De flesta av dem sysselsätter sig med fysioterapi eller hantverk. Under de senaste åren har företagen inom handels- och IT-branschen ökat.

Detta år fick **Seppo Lamminniemi** från Kauhava företagarpriiset. Han ledar Suomen Hevostarvike Ky. Före-

*Blommor och diplom överräcktes till företagaren Seppo Lamminniemi av SCF:s förbundsordförande Esko Jantunen.
– Foto SCF*

taget säljer trav- och ridningstillbehör samt inhägnadstillbehör. Största delen av produkturvalet består av inhemska och utländska produkter. Lamminniemi har också utvecklat och planerat produkter: till salu finns bland annat häst- och ponnykärror i aluminium samt en serie hovknivar. Dessa produkter framställs lokalt.

Förutsättningarna för att få Synskadades Centralförbunds företagarpriis är ett fördomsfritt företagande, produkter och produktutveckling, företaganda, en klar tro på det man gör, ärlighet, samarbetsförmåga, framgång som företagare, företagarpriis samt att man om möjligt sysselsätter andra. Enligt Synskadades Centralförbund fyller Lamminniemi alla dessa kriterier. På Suomen Hevostarvike arbetar förutom Lamminniemi fyra andra.

Seppo Lamminniemi har förlorat sin syn och båda händerna i en olycka.

Fin uppslutning kring FSS 60 år

(SC) FSS har firat jubileumsfest och hållit vårmöte den 22 och 23 april. Intresset överträffade alla förväntningar och arrangörerna fick lov att se sig om efter större lokaliteter.

De drygt 200 anmälda deltagarna – medlemmar med maka eller make samt därutöver inbjudna gäster – samlades på Marina Congress Center på Skatudden i Helsingfors. Tidningen rapporterar om de fina evenemangen i nästa nummer.

MEDDELANDEN

Äntligen i Finland – nordiskt ungdomsläger!

3-10 juli ordnas igen ett nordiskt läger. Temat är om oss och våra nordiska kulturer. På programmet finns besök, workshops, sport, lekar och sist men inte minst nya nordiska vänner. Kvällsunderhållningen garanteras också.

Deltagarna ska vara 15-25 år gamla. Lägerspråket är engelska. Lägret hålls i Karleby och det kostar 20 euro plus 30 procent av resekostnaderna. De som vill delta ska fylla i en anmälningsblankett som ska skickas in senast den 5 maj 2006 till Jutta Kivimäki på Synskadades Centralförbund på adressen jutta.kivimaki@nkl.fi eller per fax 09-39604658. Anmälningsblanketten kan du få via FSS kansli per telefon 09-6962 300. Lägret ordnas i år av Finland och med i gruppen sitter Sigrún Bessadóttir från FSS.

Dags att ansöka om semesterbidrag

FSS beviljar semesterbidrag till synskadade som inte har betald semester. Man följer de regler som fastställts av förbundsstyrelsen. FSS rehabiliteringshandledare ger anvisningar och hjälper till vid uppgörandet av ansökningarna som ska vara inlämnade senast den 15 maj. Den som är intresserad kan beställa reglerna för semesterbidrag inlästa på kassett från förbundets centralkansli, telefon 09-6962300. Här får du också reda på rehabiliteringshandledarnas telefonnummer.

Fällande dom

Sergius Colliander

Att synskadade med ledarhund har rätt att besöka restaurang har åter bekräftats. Den här gången är det tingsrätten i Björneborg som dömt en anställd till böter för att han utvisat en gäst på grund av att denne hade ledarhund.

Prosten **Ari Suutarla** hade redan gjort sin beställning och hunden låg fridfullt under bordet när bråket började. Den kypare som tagit emot beställningen hade ställt sig för-

stående till den förklaring Ari Suutarla gav om ledarhundens närvaro. Men en annan anställd kom och sa att hunden får lov att vänta utanför. Ari Suutarla förklarade att det inte är tryggt att lämna en dyrt och på allmänna medel utbildad ledarhund ute på gatan. Då kunde den anställda inte bärga sig utan uppmanade i bryska ordalag prosten jämte följeslagare och ledarhund att lämna lokalen.

Enligt Ari Suutarla begränsade sig den upprörda mannens argumentering till att "en restaurang har rätt att välja sina kunder". Han var helt oemottaglig för upplysningar om att det kommer an på vad som är grunden för valet. I det spända läget såg gästerna ingen annan råd än att lämna etablissemang. En närbelägen konkurrent visade större förtrogenhet med gällande bestämmelser så någon nöd gick det inte sedan på sällskapet denna kväll i början på oktober 2004.

Till den uppbrusande anställdas fördel talar att han under de rättsliga förundersökningarna erkände sig skyldig till brott. Det lagrum som åberopas i fall av det här slaget finns i strafflagen, kapitel 11, paragraf 9. Här står det bl a: "Den som i näringsverksamhet, yrkesutövning, betjäning av allmänheten, tjänsteutövning eller något annat offentligt

Ari Suutarla reser mycket och sin ledarhund har för det mesta med sig.
– Foto SC

uppdrag eller vid anordnande av en offentlig tillställning eller ett allmänt möte utan godtagbart skäl 1) inte betjänar någon viss person på gängse villkor, 2) förvägrar någon tillträde till tillställningen eller mötet eller avlägsnar någon därifrån eller 3) försätter någon i en uppenbart ojämlig eller väsentligt sämre ställning än andra på grund av dennes ... hälsotillstånd ... skall ... för diskriminering dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.”

I och med att den åklagade erkände sig skyldig kunde fallet handhas helt odramatiskt utan muntlig behandling. Domen löd på 30 dagsböter.

Rättspraxis har numera visat att domstolarna tolkar termen 'hälsotillstånd' som inbegripande personer med funktionshinder. Handikapprörelsen har i detta sammanhang visat missnöje med formuleringen i strafflagen. Diskrimineringsförbudet i Finlands grundlag är entydigare: "Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av ... hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person."

Även om själva rättegången i mars i år var odramatisk så fick saken ett högst offentligt efterspel. Den ena av Finlands två eftermiddagstidningar publicerade en artikel på ett helt uppslag och skrek ut nyheten "Blind präst utvisad från restaurang" på löpsedlarna. FS frågar Ari Suutarla hur det här kändes och om det fått konsekvenser för honom.

– Nåja, för det första är det ju trist att frågan om tillgänglighet ska behöva avgöras i rätten. Men att nyheten spreds har ju ett värde i sig: många fick reda på hur saken ligger till. Och i nätdiskussionen efter artikeln i kvällstidningen ingick över 1600 inlägg! Av dessa uttryckte uppskattningsvis 98 procent förståelse för förfarandet medan två procent tyckte att det daltas med personer med funktionshinder och att hundar inte hör

Handikappolitiskt har domen en positiv betydelse, tycker Ari Suutarla med lång yrkeserfarenhet i kyrkans tjänst. – Foto SC

hemma på restaurang. Det här är då bara de som själva skrev. Många fler är ju de som följde med diskussionen utan att vilja skriva något. Det här offentliga ståhejet har inte haft några privata konsekvenser, dess vidare. Handikappolitiskt är det viktigt att de här sakerna klarläggs, säger Ari Suutarla avslutningsvis.

Ari Suutarla, 63, är blind sedan tioårsåldern. Han är anställd vid Kyrkans enhet för diakoni och samhällsansvar. Han reser mycket, över hundra dagar i året, och har oftast sin ledarhund med sig. Ledarhund har han haft redan i 37 år.

Ökande tillgänglighet:

Första svenska dvd-filmen med syntolkning

I mars släpptes Ulf Malmros "Tjenare kungen" på dvd med både syntolkning och svensk text, och blir därmed tillgänglig för hörselskadade, döva och synskadade. Framställningen har skett med stöd från Svenska Filminstitutet i Sverige och distributör är Sandrew Metronome.

Att filmen är syntolkad innebär att man förutom det vanliga ljudspåret kan välja att lyssna på en speakerröst som kontinuerligt berättar vad som händer i bild. Syntolkningsspåret och textningen finns med på alla dvd:er av Tjenare kungen och filmen kan därför köpas och hyras av hörselskadade, döva och synskadade.

Ytterligare några svenska filmer ges under våren och sommaren 2006 ut på dvd med svensk text och syntolkat ljudspår: Othman

Karims Om Sara (april, distribution Sandrew Metronome), Josef Fares Zozo (april, distribution Pan Vision), Lars Lennart Forsbergs Störst av allt (maj, distribution Sandrew Metronome) och Daniel Lind Lagerlöfs Buss till Italien (juli, distribution Sandrew Metronome). Även SF kommer att släppa några syntolkade/textade svenska dvd-filmer under 2006.

Tidigare har cirka 200 svenska dvd-filmer textats med stöd från Filminstitutets stöd till syntolkning och textning av film och video, men Tjenare kungen är den första som även har syntolkning. Stödet fördelas även till syntolkade filmvisningar på biograf och till textning av svenska biografkopior.

Informationen är hämtad från Svenska Filminstitutets webbplats www.sfi.se.

MEDDELANDEN

Diskussionsforum för synskadade

forum@fss.fi – vad är det? Ordet är fritt!
Vi har öppnat ett diskussionsforum som handhas av SEIS, Synskadade elektroniska informationsservice inom FSS.

På forumet kan man diskutera om vad som helst. Man kan även ta upp IT-problem.

SEIS följer med forumet och svarar på frågor vid behov. Är du intresserad av att vara med? Meddela ditt intresse till oss. Telefon 09-61 21 759, e-post: seis@fss.fi

En veteran som vet hur man använder sina händer

Peter Stolpe

Ingvald Sandström var med redan när Samfundet Finlands svenska blinda grundades. Han har sett hur samfundet blev ett förbund och hur förbundet blev en intressebevakare. Hela denna tid har han varit medlem.

Ingvald Sandström är en veteran i Finlands Svenska Synskadade. Han har varit med ända från början och sett hur förbundet har utvecklats. Sandströms historia handlar om en man som gjort det han velat trots sitt handikapp. Ingvald är blind sedan sexton års ålder. En olycka med ett gevär gjorde så han inte kunde se mera. Trots det verkar Ingvald inte vara bitter. Ett år efter olyckan for han till Helsingfors för att gå i blindskola. Ingvald hade redan gått folkskolan men var tvungen att gå om den för att lära sig punktskrift. Det var under Ingvalds tid i huvudstaden som Samfundet Finlands svenska blinda grundades. Som blind fanns på den tiden inte många yrken att välja mellan. Valfriheten bestod i praktiken av att man fick välja om man ville göra borstar eller korgar. Ingvald hade tur. När han gick i blindskolan ordnade samfundet den första svenska massörkursen för blinda.

- Det visade sig att massör är det bästa yrke en blind kan få, säger Ingvald med sina egna ord.

– Det visade sig att massör är det bästa yrke en blind kan få, säger Ingvald Sandström. – Foto Peter Stolpe

Blindskolan gav inte bara Ingvald ett yrke. Där träffade han också sin första fru. Hon var vårdare på skolan. 1949 gifte de sig och han tog henne med tillbaka till sin födelseort Vallgrund, en bit utanför Vasa. Där började de bygga en stuga och bosatte sig i tre år. Det var också där som Ingvald tog sina första trevande steg som massör. Men det var ont om arbete så Ingvald ägnade sin tid åt att göra korgar och rottingmöbler.

Speciellt möblerna gick åt som smör i solen. Men hustrun var efterfrågad på den skola där paret träffats och de bestämde sig för att flytta tillbaka till Helsingfors. Denna gång bodde de tretton år i huvudstaden. Ingvald masserade, gjorde korgar och möbler och hann också vara hantverkslärare på blindskolan.

Det var under den här tiden som samfundet bytte namn. Enligt Ingvald gjordes det främst för att locka nya medlemmar. Ett förbund för synskadade hade större potential än ett samfund för blinda. Helt enkelt därför att det finns flera synskadade än det finns blinda.

- Namnbytet var lyckat och vi lockade flera medlemmar, säger Ingvald.

På mitten av 70-talet flyttade paret till Vasa. Där försökte Ingvald med massöryrket igen. Han fick ett samtal från Fysiotermin, läkarcentralen. De ville att Ingvald skulle börja massera deras klienter. Han fick arbete på halvtid. Hans tjänster var efterfrågade och han började ta emot kunder även på fritiden. Det ledde till att han jobbade som massör tio till tolv timmar om dagen. När arbetsdagen var slut var han ofta så trött att han somnade när han skulle höra på halv-nians-nyheter. Efter ett tag slutade han som massör på läkarcentralen och började fullskaligt med en egen praktik.

Hans kunder var i alla åldrar. Ingvald minns sin yngsta klient som var så ung att han knappt kunde gå. Han hade vrickat foten och behövde masseras. Ingvald blev också populär bland fotbollsspelarna. Dels för att han var bra på det han gjorde och dels för att han alltid ställde upp.

- Det hände att de ringde klockan elva på kvällen efter att de skadat sig i en match, säger han.

Men även om Ingvald lockade kunder i mängder var allt inte bra under denna period i hans liv. Ingvalds hustru blev svårt sjuk och avled. Han levde ensam i åtta år. Då träffade han sin nuvarande hustru, Inga-Lill. 1992 gifte de sig. Hon var diakonissa och de fick kontakt genom församlingen. Nu bor paret i Vasa på vinterhalvåret och på Vallgrund på sommarhalvåret.

Kring millennieskiftet valde Ingvald att gå i pension. Han är nu en aktiv pensionär och höll för så sent som tre år sedan en kurs i hur man gör rottingmöbler. På fritiden hugger han gärna ved och han har på senare år till och med skaffat en motorsåg. Masserandet har han till stora delar lagt av med men han masserar fortfarande sig själv och sin hustru.

Ingvald är ännu med i Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Han har sett hur det har utvecklats från ett litet samfund till ett förbund med större påverkningsmöjligheter. Ingvald berättar att samfundets roll i början gick ut på att ordna dagsutflykter medan förbundet idag fungerar mera som en intressebevakare. Ingvald har inte varit passiv i denna utveckling. Så ofta som möjligt har han deltagit i möten och försökt påverka.

Förr var samfundet väldigt Helsingfors-inriktat medan förbundet idag verkar nationellt. Förr var samfundets verksamhet koncentrerad främst till fritiden medan förbundet idag kan bevilja medel och har en helt annan ekonomisk ställning. Under ett halvt sekel har samfundet vuxit från ett lokalt samfund till ett nationellt förbund. Ingvald har varit med hela tiden och kommer att vara med även i fortsättningen.

Ingvald Sandström är sedan 1996 hedersmedlem i FSS.

Skribenten Peter Stolpe är frilansjournalist.

Projektet finlandssvensk talsyntes sköts fram

(MJ) Styrelsen har i mars beslutat att projektet Den finlandssvenska talsyntesen skjuts fram till år 2007. Projektet finns med i verksamhetsplanen för år 2006 och det var ursprungligen tänkt att projektet skulle vara slutfört inom juni 2007.

Styrelsen tillsatte förra hösten en arbetsgrupp för projektet. Arbetsgruppen har bland annat kartlagt vilka talsyntesproducenter som finns och vad de kunde erbjuda, samt kostnaderna för projektet. Målsättningen med projektet är att utveckla en talsyntes som använder sig av uttalsnormer som är lätt tillgängliga för finlandssvenska lyssnare. Arbetsgruppen har även involverat experter och arbetat med finansieringen för projektet.

Efter kartläggningen av talsyntesproducenterna valde arbetsgruppen att förhandla

vidare med Acapela Group Sweden AB och ett förslag till avtal har gjorts upp för att i samarbete med dem göra en högklassig finlandssvensk talsyntes.

Enligt projektplanen och det uppgjorda avtalsförslaget är totalkostnaden för projektet drygt 200 000 euro. Ifall projektet hade kört igång i år skulle det då ha behövts ca 165 000 euro i år och ca 40 000 euro nästa år. FSS har tillsvidare erhållit sammanlagt 70.000 euro i bidrag från Konstsamfundet och Kulturfonden för projektet. Det här betyder att projektet ifall det hade kört i gång borde ha finansierats med egen finansiering sammanlagt 135.000 €. I årets budget fanns en mindre summa avsedd för projektet.

Efter omröstning beslöt styrelsen att projektet den finlandssvenska talsyntesen startas först nästa år då finansieringen är ordnad.

MEDDELANDEN

Bokens och rosens dag

Kom med och fira Bokens och rosens dag! Onsdagen den 10 maj klockan 18 är alla litteraturintresserade välkomna till Nylandsgatan 25 A 1 i Helsingfors. Vi får besök av bibliotekarie Elina Kilpiö från Celia-biblioteket. Kom och hör om bibliotekets verksamhet, om utbudet av titlar i punktskrift, vilka böcker är att vänta på punkt. Kom och diskutera och ställ frågor. Kanske har du en bok du vill få överförd till punktskrift? Nu

har du alla tiders chans att komma med ditt önskemål.

Naturligtvis blir det också kaffeservering. På grund av trakteringen önskar vi att du anmäler dig i förväg. Ring till Tessa Bamberg, tfn 09-69623024 eller 050 4623181. Sista anmälningssdag är fredagen den 5 maj. Välkommen!

FSS vinterläger

Sol i hjärta, sol i sinne'

Ann-Sofi Rosendahl

Nu har förbundets hurtbullar återvänt från vinterlägret på Seitaranta 13–18 mars. Att vi verkligen hade vädergudarna på vår sida råder det inget tvivel om eftersom de flesta av oss kunde

förliknas vid små bruna pepparkakor när vi kom hem. Sol ute, sol inne, sol i hjärta, sol i sinne' är ett gammalt uttryck som mycket väl passar in på våra dagar i fjällen.

*Arvo Karvinen
lär sig här de
riktiga greppen
för att hantera
en lasso. – Foto
Matts-Jonas
Rasmus*

Redan vid vår första kväll på Seitaranta satte vi oss i respekt för lägerområdets personal när de presenterade platsen. Jag dristade mig till att fråga hurudan mat de serverade på stället. Denna enkla fråga är ett bra sätt att försiktigt antyda att det i vårt gäng fanns äkta gourméer som uppskattar livets kulinariska läckerheter. Vi njöt verkligen av den goda maten som serverades och detta kunde vi också göra med gott samvete eftersom våra ansträngningar på motionsfronten inte gick av för hackor.

För oss synskadade var sjön ypperlig att skida på – för att inte tala om alla fina fiskar vi lyckades dra upp ur den. Platsen bjöd oss också att gå med snöskor eller åka sparkstötting, så har man inte fått tillräckligt med frisk luft under vistelsen där är det nog inte utrustningen vi kan skylla på utan snarare egna tillkortakommanden.

Möjligheterna att simma i inomhusbassängen utnyttjades också flitigt flera gånger per dag. Ibland med ledd vattengymnastik eller också fritt plaskande i poolen. När vi berättar om våra aktiviteter måste vi naturligtvis också nämna det besök vi gjorde i Rovaniemi och det arktiska muséet där. Därtill skall vi inte förglömma besöket på en äkta renfarm med lassokastning, slädåkning och plättkalas i en genuin restaurangkåta.

Vår egen **Arvo Karvinen** förhöjde den lappska stämningen genom att tacka värdarna med äkta samisk jojk!

Möjligheterna till dessa besök förverkligades tack vare att vi hade världens trevligaste och samarbetsvilligaste chaufför **Börje Ekholm** en av **Bo-Erik Weegars** mångåriga vänner. Bo-Erik hade också handplockat ur sin vänkrets bland andra **Henrik Hasselblatt** och **Bengt Gran** som ledare.

Alla ledarna på lägret är värda ett stort tack. Utan deras hjälp och stöd hade vi knappast så frimodigt vågat kasta oss in i motionsutövningarna. Samma tack skall naturligtvis också riktas till alla våra ledsagare. Även de medhavda ledarhundarna var verkligt goda föredömen för hur en slipsten skall dras i motionsspåret. Förbundet har haft stor heder av Bo-Erik Weegar och **Bengt Ahlvik** vilka tillsammans med övrig personal planerat och lyckats förverkliga ett suveränt vinterläger.

De 29 deltagarna har alla bidragit till den goda stämningen som rådde på lägret. Tid hade reserverats både för skrott och allvar och för att vår glädje och framtidstro skall hålla i sig är det väl just så det bör vara inom vår vänkrets.

FSS vinterläger

Lägrets Grand Old Lady

Ann-Sofi Rosendahl

Man upphör aldrig att förundra sig över alla fantastiska människomöten man får vara med om. Får jag presentera Verna Bäckman en verkligt "Grand Old Lady" från Jakobstad. Med snart 90 år på nacken var hon den äldsta deltagaren på förbundets läger i Seitaranta.

Hon satte verkligen myror i huvudet på mig när hon konstaterade att hon var för gammal för att bli synskadad, med allt vad det innebär att lära sig nya saker och tackla nya problem. Hennes synskada är relativt ny och det är modigt gjort av henne att tillsam-

mans med sitt syskonbarn **Britta Malmberg** bege sig på fjällsemester.

Det är uppenbart att Verna inte kommer att låta synhandikappet styra allt i hennes liv i fortsättningen, eftersom hon tillkännagav att hon var räddare för handikappet innan hon hade gjort alla nya bekantskaper på resan. Om Verna får vara med och påverka verksamheten inom vårt förbund kommer säkert många av våra medsystrar och bröder att förklara sig schack-matt. Verna efterlyser nämligen korsordslösningar i grupp och med hennes snabba uppfattningsförmåga

Verna Bäckman kommer inte att låta synhadikappet styra i livet. – Foto Matts-Jonas Rasmus

får nog säkert vi vasabor all anledning att se upp för att inte råka på storstryk, om vi startar upp turneringar mellan föreningarna för att hålla hjärnan i trim.

Idén är verkligen inte dum, jag anmäler mig gärna till nybörjarklassen med barnkorsord

som specialitet. Vi är ju alla barn i början det enda viktiga är ju att inte ge upp efter första taget och detta är Verna Bäckman en ypperligt exempel på.

INSÄNT

"FSS kommer jag aldrig att glömma"

Där gick två personer på en väg. Vi kan kalla dem Emil och Hannes. Emil gick där och såg så ledsen ut. Hannes blev nyfiken och gick fram till Emil, hälsade på honom och slog honom på axeln.

– Hej kompis! Du ser så ledsen ut. Har det hänt något?

– Nejdå, sa Emil, men jag har just läst en bok och den gjorde mej så lessen.

– Vad var det för en bok frågade Hannes.

– Jo, sa Emil. Boken som jag läste och som fick så dåligt slut, är min bankbok. Den är tom.

Ja, ja, så kan det gå med bankböcker. Men jag har just läst en väldigt trevlig och fin bok. Den blir bara mer och mer intressant. Jag kunde bara inte slita mej ifrån den. Har läst den från början till slut.

Jag fick i veckan 50-årshistoriken över bildandet av Samfundet Finlands svenska blinda. Det är fantastiskt att se hur allt har gått framåt. Nu finns i Finland en väl fung-

erande förening, som jag tror aldrig skall få ett dåligt slut.

Jag har sett att jag på flera ställen har kommit ihåg fel och ber om ursäkt för det. Men FSS kommer jag aldrig att glömma. Fortsätt ert fina arbete där i Finland. Jag tänker ofta på den tid jag var där.

Nu får jag göra vad jag kan här i Sverige. Det blir mest inom Syskonbandet och ledarhundsföreningen. Jag trivs med det.

Hälsningar till er alla från Rut Ekström
Särdalsvägen 88, SE-310 42 Haverdal
Sverige.

Daganpassningskurs i Väst- och Östnyland

I höst, med start i september, kommer det i samarbete med Folkhälsan att ordnas en daganpassningskurs både i Väst- och Östnyland.

Daganpassningskursen består av 11 träffar à 3 timmar, en gång per vecka. Kursens innehåll utgörs av bl a följande delar: orienteringsteknik, aktiviteter i det dagliga livet, rättigheter till stöd som beviljas av samhället, synoptik samt introduktion i punktskrift. Dessutom kommer vi att i samarbete med Folkhälsan uppmärksamma anhörigas viktiga roll.

Daganpassningskurserna kommer alltså att starta i september, men vi vill att intresserade senast måndagen **den 15 maj** tar kontakt antingen med

Monica Andersson, FSS rehabiliteringshandledare i Östnyland, tfn 09-6962 3018 eller 040 511 33 45, kursplats Kajutan i Borgå

eller med **Barbro Dahlberg-Berghäll**, FSS rehabiliteringshandledare i Västnyland, tfn 050 561 2951, kursplats Lyan i Ekenäs

Kom med till Vasa - Finlands soligaste stad!

FSS idrottsmästerskap och bocciaturnering

Den 16–18 juni går 60-årsfirande FSS andra mästerskap i friidrott och den traditionella bocciaturneringen av stapeln. Platsen för dessa evenemang är denna gång det 400-åriga Vasa.

Fredagen den 16 juni kl 15.30 kör bocciaturneringen igång på Rollercenter. På lördagen börjar friidrottstävlingarna på Karlsplan kl 9.30. Grenarna i friidrott är följande: löpning 60 m (damer), 100 m (herrar), 800 m, gång 1500 m, stafett 4 x 100 m, höjd och längd utan ansats, kula, spjut och slungboll.

Anmälningar till förbundets centralkansli, tfn 09-696 2300, senast den **15 maj**. För närmare information kan du ringa Tina Dunderfelt tfn 09-6962 3010.

Deltagaravgifterna är följande: egen andel i kost och logi (Sokos Hotell Vaakuna) och resor är 50 euro per person, dessutom 5 euro per start i friidrottsgrenarna. Avgiften för boccian är 50 euro per lag. Tidtabeller för resorna meddelas senare.

Väl mött på de andra FSS-mästerskapen i friidrott och den redan traditionella bocciaturneringen!

Förbundet Finlands Svenska Synskadade – Utskottet för aktiviteter för ökad självständighet

Punktskriftskurs för nybörjare i Borgå med omnejd

Förbundet Finlands Svenska Synskadade planerar att nästa höst ordna en kurs i punktskrift för nybörjare i Borgå med omnejd. Låter det intressant? Ring till Tessa Bamberg om du blev intresserad, tfn 09-69623024 eller 050 4623181. – FSS punktskriftsarbetsgrupp

MEDDELANDEN

Punktskriftsinstruktörs utbildning planeras för hösten

Tycker du om att undervisa? Hur skulle det vara att bli en av FSS punktskriftsinstruktörer, alltså att undervisa vuxna synskadade i punktskrift? Utbildning för punktskriftsinstruktörer planeras för hösten. Utbildningen ordnas i Helsingfors och är avgiftsfri för dig. Utbildningen förutsätter att du kan grunderna i punktskrift. OM du vill delta och inte kan grunderna, kontakta oss. OM du är intresserad, ring Tessa Bamberg, tfn 09-69623024 eller 050 4623181 senast den 31 maj. Mera information kommer i senare nummer av Finlands Synskadade och på Medlemsbandet. – FSS punktskriftsarbetsgrupp

Må bra! -seminarium

I oktober är det dags för nästa seminarium för oss FSS-kvinnor. Programmet är fortfarande under planering, men vi vet redan att vi kommer bland annat att få rygg- och nackmassage, lära oss om aromterapi, avslappning och kroppskännedom, vattengymnastik och lite kulturellt med teaterbesök.

Vi startar seminariet fredagen den 6 oktober och avslutar på söndag eftermiddag den 8 oktober. Seminariet ordnas i samarbete med Folkhälsan och Svenska Studiecen- tralen. Mera information kommer i senare nummer av Finlands Synskadade. Kom ihåg att det enda som behövs för att du skall kunna komma med är att du är synskadad kvinna – du behöver alltså inte ha varit med tidigare, varken i förbundets eller i distrikts- föreningens verksamhet! – Med hälsningar från FSS kvinnoarbetsgrupp

Sommarkurs för synskadade

14–19 juni

Varmt välkommen till årets sommarkurs för synskadade på Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby! Programmet innehåller många intressanta inslag för både yngre och äldre. Det blir en vecka av gemenskap och varierat program för både kropp och själ. Kursen bjuder på bland annat följande:

Mozart 250 år – hans liv och musik Natalie Ball, sångstuderande, berättar och sjunger

En krigsveterans tankar och erfarenheter Kurt West, författare till boken "Vi slogs och blödde"

Ett krigsbarn i stormens öga Om krigsbarnsförflyttningarnas orsaker och följder, Arto Vanhanen

Stormännens Finland Bosse Kronqvist, lärare, Nykarleby

Att överföra en författares tankar till en främmande språkdräkt Ulla Ruusulehto, Nykarleby.

Fågeläventyr Kvällsprogram med Putte Andersson

Bibelstudier och samtal med Boris Salo, folkhögskolans teolog.

Vandra genom Bibeln Vi lär oss om Gamla Testamentet på ett roligt och annorlunda sätt tillsammans med Maria Sundstedt, lärarstuderande från Vasa.

Hemliga resan ... Bussfärd till hemligt resmål.

Allsång, gemenskapskväll utomhus, gymnastik och rörelse, gudstjänst, andakter

Parallellt ungdomsprogram:

Hajk med övernattning ute i skog och mark. Tony Forsbacka, kårledare i Nykarleby forsfarare r.f. leder hajken tillsammans med övriga deltagare

Samtal om livet och allt möjligt annat.
Utmaningar, skoj och samvaro tillsammans
med de yngre ledsagarna
Stadsbesök m m

Pris 343 euro i vilket ingår kursavgift, kost
och logi för de sex kursdagarna. De som
anländer en dag tidigare betalar 26,50 för
logi och mat. Också nya deltagare är väl-

komna! Boka in kursen redan nu! Den som
vill ansöka om semesterbidrag för sommar-
kursen bör göra det senast torsdag 18 maj
via sin rehabiliteringshandledare. Anmälan
till kursen görs senast tisdag 30 maj till
Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby tfn 06-
788 9400. För mera information kontaktas
kurskoordinator Marianne Asplund på folk-
högskolan, tfn 06-788 9413.

MEDDELANDEN FRÅN DISTRIKTEN

Norra Österbottens svenska synskadade

Söndagen 28 maj har vi gemensam **vår-
avslutning** med Vasa synskadade. Ta reda
på detaljer om våravslutningen och om
föreningens övriga verksamhet genom att
kontakta verksamhetscentret Fyren, Otto
Malmsgatan 9 A i Jakobstad, tfn 06-
723 48 80, e-post noss@multi.fi.

rang Söderfjärden. Anmäl er senast 15.5 till
Marléne på kansliet tfn 06-317 0654. Alla
välkomna med!

Vasa Svenska synskadade

Lördagen den 29 april kl 13 har vi **sticklot-
teri och auktion** på Lyktan. Gåvor motta-
ges med tacksamhet! Alla varmt välkomna
med!

Söndagen den 28 maj åker vi på **vårutfärd**
till Solf till Stundars Hantverkarby. Norra
Österbottens Synskadade är bjudna med på
utfärden. Först dricker vi kaffe på Stundars
och därefter går vi på rundvandring med en
guide. Maten äter vi troligtvis på Restau-

Ålands synskadade

Reservera måndagskvällen den 15 maj
för **säsongsavslutning** på Ankaret! – Ver-
ksamhetscentret ligger vid Johannebovä-
gen 7 i Mariehamn, tfn 018-19 670, e-post
ankaret@aland.net.

Åbolands synskadade

Föreningens verksamhetscenter Sydvästen
ligger vid Eriksgatan 5 A 9 i Åbo, tfn 02-251
9076. Hör dig för om aktiviteterna hos ord-
förande Harold Henriksson, tfn 02-458 5326
eller 050 5166520.

MEDDELANDEN FRÅN DISTRIKTEN

Svenska synskadade i Västnyland

samlas till **våravslutning** lördagen den 13 maj kl 13. Vi äter lunch och trivs tillsammans. Närmare information om plats och program får du vid anmälningen till Bjarne, tfn 019-2481161 eller till Birgitta tfn 019-231 118. Anmäl dej senast den 11 maj. Hjärtligt välkommen önskar dej styrelsen!

Svenska synskadade i mellersta Nyland

Föreningen har ett **extra föreningsmöte** torsdagen den 27 april klockan 16. Då diskuterar vi och röstar om hur Mellis medlemmar vill att våra verksamhetsutrymmen skall se ut och var de ska vara då FSS flyttar ut ur sina nuvarande lokaler. Kom med och diskutera samt rösta!

Måndagsträffar varje måndag klockan 13 på Tian, Fredriksgatan 35 B 10 i Helsingfors.

8 maj: Stödpersonsprojektet, Sonja Karnell
15 maj: Sommarens väder, Anne Bergman
22 maj: Olycksfall och första hjälp, Jessika
29 maj: Våravslutning

Torsdagen den 4 maj klockan 16: Antikvitetter, Bernt Morelius

Friluftsvveckoslut på Onnela 6–7 maj: Kom med och rör på dig på Onnela! Vi börjar på lördagsmorgonen med gymnastik, vi stavgår, du kan pröva på "sokkopingis", tandemcykling och njuta av trevlig samvaro. Ring och hör dig för om det ännu finns platser kvar!

Utfärd: Den 31 maj gör vi en utfärd också i minnenas värld, vi far till Porkkala, Ingå Degerby och Kopparnäs. Utfärden kostar 10 euro. Start från Kiasma klockan 12.20 och återkomst till samma plats cirka klockan 17. Mer information på Medlemsbandet eller av Jessika.

Sommarresa: Föreningen ordnar en resa till Dragsfjärd där vi bor på Dragsfjärds pensionat, besöker Kimito, Dalsbruk, Högsåra, Kasnäs, Hitis och Västanfjärd. Vi reser vecka 33, som börjar den 14 augusti, måndag till fredag. Pris för deltagaren 100 euro per person. Mer information på Medlemsbandet och från Mellis kansli 09- 612 1779.

Svenska synskadade i Östnyland

April månads träff hålls lördagen den 29 april klockan 13 i Kajutan Ågatan 33 i Borgå. Vi får besök av rehabiliteringshandledare Monica Andersson. Välkomna!

Vår **sommarutfärd** går i år till Asikkala och Vääksy onsdagen den 7 juni med start från Fredsgatans turisthållplats kl 8.30 med Forsbloms buss. Morgonkaffe i Vääksy, restaurang Majakkapaviljonki. Guidad kanaltur i Vääksy, besök i Asikkala kyrka, Kalkkisten viinitila med vinsmakning och lunch (stående bord) på Puutarha- ja Wiinipihamaa – tavastländsk mat! Urajärvi herrgårdsmuseum. Vi är tillbaka i Borgå cirka kl 17.30. Subventionerat pris 40 euro. Anmälningar senast den 24.5 till Alfons 532653, Marita 5244092 eller Stina 582514.

Synskadades elektroniska informationsservice – SEIS – erbjuder råd och stöd

Skulle du vilja pröva på elektroniska hjälpmedel för blinda och synsvaga? Hur ska du skaffa lämpligaste grej? Behöver du hjälp med användande eller underhåll? Gör slag i saken – ta kontakt!

Vi hjälper i alla frågor som berör IT-baserade hjälpmedel. Som exempel kan nämnas förstoring och tal för datorer och mobiltelefoner. Du får även stöd gällande Daisy, som är det nya systemet för att läsa talböcker.

Vår uppgift är att ordna kurser, göra hembesök och installationer. Vi ger också råd per telefon och e-post. Kontakta **Ronny Hertell** eller **Sune Huldin** om du behöver stöd eller hjälp!

Sune Huldin

Ronny Hertell

Telefontid

måndag–fredag kl 9–15 och
lördag–söndag kl 10.30–
11.30.

Telefon

09-61 21 759

E-post

seis@fss.fi

Kurserna och hjälpen du får är
individuellt anpassade och kostnadsfria!

FÖRBUNDET FINLANDS SVENSKA SYNSKADADE RF
Nylandsgatan 25 A 6, 00120 Helsingfors, växel 09-6962300